

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 24.10.2006
KOM(2006) 617 endelig

HENSTILLING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

**om godkendelse af en aftale mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom)
og Republikken Kasakhstans regering om samarbejde om brug af kerneenergi til
fredelige formål**

HENSTILLING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om godkendelse af en aftale mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) og Republikken Kasakhstans regering om samarbejde om brug af kerneenergi til fredelige formål

1. INDLEDNING

Ifølge artikel 18 i den partnerskabs- og samarbejdsaftale¹, som er blevet indgået mellem EU og Republikken Kasakhstan (i det følgende benævnt Kasakhstan), bør Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan indgå en aftale om handel med nukleare materialer.

Den 26. juni 2000 vedtog Rådet en afgørelse om direktiver² til Kommissionen for forhandling af en aftale om samarbejde på det nukleare område mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan.

Den 18. januar 2001 forelagde Kommissionen myndighederne i Kasakhstan et første udkast til aftalen og foreslog, at der blev indledt forhandlinger.

Forhandlingerne varede til september 2006, hvor teksten blev vedtaget af begge parter.

Formålet med aftalen er at udbygge det eksisterende samarbejde inden for nuklear sikkerhed og nuklear fusion ved at etablere et samarbejde om brug af kerneenergi til fredelige formål mellem EU og Kasakhstan, der er en potentielt større leverandør af uran.

2. AFTALENS BETYDNING

Betydningen af indgåelsen af denne aftale bygger navnlig på handelsmæssige behov. Kasakhstan råder over omkring 20 % af verdens kendte uranreserver, hvilket mængdemæssigt gør landet til den tredjestørste producent i verden af uran. Det har også udviklet nukleare aktiviteter på en række områder, navnlig i uranindustrien og -forskningen.

Euratoms interesse i at undertegne aftalen skyldes, at Kasakhstan er en af dets potentielle hovedleverandører af naturligt uran. I dag udgør den direkte import af uran fra Kasakhstan til EU kun omkring 3 % af den samlede uranimport. I de senere år har den importerede mængde af uran fra Kasakhstan været voksende (i 2005 tredobledes den næsten i forhold til 2004), og den forventes fortsat at vokse. Aftalens varighed er i første omgang ti år. Det betyder potentielt nogle hundrede mio. EUR i handelsværdi.

Fremme af handel på det nukleare område bidrager til Fællesskabets politik om energiforsyningsikkerhed og spredning af energikilderne. Aftalen giver europæiske virksomheder inden for uranbrydning og -handel lettere adgang til markedet i Kasakhstan. Det er hidtil kun lykkedes én europæisk virksomhed at indgå et partnerskab med en virksomhed i Kasakhstan inden for uranbrydning.

---

¹ EFT L 196 af 28.7.1999.

² Afgørelse 9114/1/00 (C) af 19.6.2000.

Endvidere ville indgåelsen af denne aftale bekræfte Kasakhstans, Fællesskabets og Den Europæiske Unions medlemsstaters regeringers ikke-spredningsforpligtelse, skærpelsen og den nøje overholdelse af sikkerheds- og eksportkontrollen og de fysiske beskyttelsesforanstaltninger.

3. AFTALENS GRUNDTRÆK

Målet med aftalen er samarbejde mellem Euratom og Kasakhstan om brug af kerneenergi til fredelige formål. Samarbejdet omfatter navnlig nuklear sikkerhed, kontrolleret nuklear fusion, nuklear forskning og udvikling samt handel med nukleare materialer og levering af tjenesteydelser i brændselskredsløbet (artikel 3). Aftalens omfang kan udvides, hvis begge parter er enige (artikel 8).

Denne aftale bygger på to aftaler inden for nuklear sikkerhed og nuklear fusion, der trådte i kraft i henholdsvis juni 2003³ og april 2004⁴ (artikel 4 og 5).

Aftalen indeholder detaljerede oplysninger om metoderne for og omfanget af samarbejdet mellem Euratom og Kasakhstan inden for nuklear forskning og udvikling (artikel 6). Samarbejdet dækker nukleare aktiviteter, navnlig inden for medicin og industri. Det omfatter også evaluering af nuklear energis miljøvirkninger. Samarbejdet kan medføre udveksling af oplysninger, eksperter og nukleart udstyr og fælles undersøgelser og aktiviteter. Forud for de enkelte projekter kan der gennemføres mere detaljerede arrangementer, der dækker forskellige bestemmelser. Omkostninger i forbindelse med disse aktiviteter afholdes af den part, hos hvem de opstår.

Artikel 7 omhandler handel med nukleare materialer. Aftalen indeholder en række bestemmelser om fastlæggelse af kriterier for overførsel af nukleart materiale og om, hvordan man løser konfliktsituationer. Det understreges, at nukleart materiale skal anvendes til fredelige formål og i overensstemmelse med aftalerne om sikkerhedskontrol (for Fællesskabet: Euratoms sikkerhedskontrol i overensstemmelse med Euratom-traktaten og IAEA's sikkerhedskontrol med tillægsprotokoller⁵ og særskilte trepartsaftaler mellem Euratom, IAEA og medlemsstaterne⁶, Frankrig⁷ og Det Forenede Kongerige⁸; for Kasakhstan: IAEA's sikkerhedskontrol⁹ med tillægsprotokoller), og overførsler skal ske i overensstemmelse med bestemmelserne i den internationale konvention om fysisk beskyttelse af nukleart materiale¹⁰.

Endvidere bekræfter aftalen på ny principperne om fri bevægelighed for nukleare materialer i Fællesskabet, sikrer, at handel med dem og levering af relevante tjenesteydelser mellem parterne sker til markedspriser, og fjerner administrative hindringer som f.eks. import- og eksportgodkendelser, der ville være til hindring for fri bevægelighed for nukleart materiale på parternes område.

---

³ EUT L 89 af 26.3.2004.

⁴ EUT L 143 af 7.6.2005.

⁵ INFCIRC/540.

⁶ Ikke offentliggjort. INFCIRC 193 af 14.9.1973.

⁷ Ikke offentliggjort. INFCIRC 290 af december 1981.

⁸ Ikke offentliggjort. INFCIRC 263 af oktober 1978.

⁹ INFCIRC/504.

¹⁰ IAEA-dokument INFCIRC/274/Rev.1.

Spørgsmål vedrørende intellektuel ejendomsret (artikel 10) er omhandlet i detaljer i aftalerne om samarbejde inden for nuklear sikkerhed og kontrolleret nuklear fusion.

Parterne forpligter sig til regelmæssigt at afholde konsultationer inden for rammerne af partnerskabs- og samarbejdsaftalen (PSA), jf. artikel 11. PSA vil også blive anvendt til at bilægge enhver tvist, der måtte opstå ved anvendelsen eller fortolkningen af aftalen.

Aftalens varighed sættes indledningsvis til 10 år, og den kan helt eller delvis suspenderes eller opsiges, hvis en af dens materielle bestemmelser overtrædes, jf. artikel 13.

4. KONKLUSION

Kommissionen er af den opfattelse, at aftalen mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan om samarbejde om brug af kerneenergi til fredelige formål, som foreslås vedtaget:

- er i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiv af 26. juni 2000
- bekræfter de to parter klare forpligtelse, for så vidt angår ikke-spredning og et højt nukleart sikkerhedsniveau for at garantere fredelig og sikker brug af kerneenergi
- er på linje med Fællesskabets politik for energiforsyningsikkerhed
- sammen med de aftaler, der allerede er undertegnet inden for nuklear fusion og nuklear sikkerhed de to parter imellem, vil udgøre en samlet pakke for samarbejde på det nukleare område,
- vil styrke de handelsmæssige og politiske forbindelser mellem EU og Kasakhstan.

Kommissionen opfordrer derfor Rådet til i overensstemmelse med artikel 101, stk. 2, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab at godkende aftalen i bilaget mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstans regering om samarbejde om brug af kerneenergi til fredelige formål.

BILAG

AFTALE MELLEM DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB (EURATOM) OG REPUBLIKKEN KASAKHSTANS REGERING OM SAMARBEJDE OM BRUG AF KERNEENERGI TIL FREDELIGE FORMÅL

Det Europæiske Atomenergifællesskab, i det følgende benævnt "Fællesskabet",

og Republikken Kasakhstans regering, i det følgende benævnt "Kasakhstans regering",

begge i det følgende også benævnt "part" eller "parter",

SOM ER KLAR OVER, at ifølge partnerskabs- og samarbejdsaftalen (PSA) mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Kasakhstan på den anden side, som trådte i kraft den 1. juli 1999, skal handelen med nukleare materialer finde sted i overensstemmelse med bestemmelserne i en sær aftale, der indgås mellem Euratom og Kasakhstans regering,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at parterne har undertegnet aftalen om samarbejde mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan inden for nuklear sikkerhed og aftalen om samarbejde mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan inden for kontrolleret nuklear fusion, der trådte i kraft henholdsvis den 1. juni 2003 og den 13. april 2004,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at alle Fællesskabets medlemsstater og Kasakhstan er parter i traktaten om ikke-spredning af kernevåben, i det følgende benævnt "ikke-spredningstraktaten",

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Fællesskabet, dets medlemsstater og Kasakhstan har forpligtet sig til at sikre, at forskning, udvikling og brug af kerneenergi til fredelige formål finder sted på en måde, der er forenelig med målene i ikke-spredningstraktaten,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at der i Fællesskabet anvendes sikkerhedskontrol både ifølge andet afsnit, kapitel VII, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, i det følgende benævnt "Euratom-traktaten", ifølge de aftaler om sikkerhedskontrol, der er blevet indgået mellem Fællesskabet, dets medlemsstater og Den Internationale Atomenergiorganisation, i det følgende benævnt "IAEA", og i Kasakhstan ifølge aftalen mellem Kasakhstan og Den Internationale Atomenergiorganisation om anvendelse af sikkerhedskontrol i forbindelse med NPT, der trådte i kraft den 11. august 1995, i det følgende benævnt "aftalen om anvendelse af sikkerhedskontrol",

SOM TAGER I BETRAGTNING, at Fællesskabet, dets medlemsstater og Kasakhstans regering fastholder deres støtte til IAEA og organisationens forbedrede sikkerhedssystem,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at parterne på det nukleare område fremmer indbyrdes samhandel og handel mellem godkendte personer eller virksomheder, som er etableret på Fællesskabets og Kasakhstans område, til gensidig fordel for producenter, virksomheder i brændselskredsløbet, offentlige værker og forbrugere,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at der skal tages hensyn til de forpligtelser, som regeringen i Fællesskabets enkelte medlemsstater og Kasakhstans regering har indgået inden for rammerne af Gruppen af Leverandører af Nukleart Materiale,

SOM TAGER I BETRAGTNING, at grundlaget for parternes samarbejde i den civile nukleare sektor bør styrkes ved hjælp af en rammeaftale,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

Artikel 1 DEFINITIONER

I denne aftale forstås ved:

1. "nukleart materiale": udgangsmaterialer og specielle fissile materialer, således som de er defineret i artikel XX i IAEA's vedtægter
2. "Fællesskabet": såvel
  - a) den juridiske person, der er skabt ved traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, og som er part i denne aftale, som
  - b) de territorier, for hvilke samme traktat gælder
3. "parternes kompetente myndigheder":
  - a) for Fællesskabets vedkommende Europa-Kommissionen
  - b) for Kasakhstans regerings vedkommende atomenergikommissionen under ministeriet for energi og mineralske ressourcer i Kasakhstan.

I tilfælde af ændringer skal parterne give hinanden besked gennem diplomatiske kommunikationskanaler.

Artikel 2 MÅL

Målet for denne aftale er at opstille rammerne for samarbejdet mellem parterne om fredelig brug af kerneenergi med henblik på at styrke de samlede samarbejdsforbindelser mellem Fællesskabet og Kasakhstan på grundlag af fælles fordel og gensidighed, og uden at parternes beføjelser indskrænkes.

Artikel 3 SAMARBEJDSOMRÅDER

1. Parterne kan samarbejde som nærmere beskrevet i artikel 4-8 om fredelig brug af kerneenergi inden for følgende områder:
  - a) nuklear sikkerhed (artikel 4)

- b) kontrolleret nuklear fusion (artikel 5)
  - c) forskning og udvikling inden for andre områder af fredelig brug af kerneenergi end de i denne artikel, stk. 1, litra a) og b), omhandlede (artikel 6)
  - d) handel med nukleare materialer og levering af tjenesteydelser i brændselskredsløbet (artikel 7)
  - e) andre områder, der er relevante for denne aftales emne (artikel 8).
2. Det samarbejde mellem parterne, der henvises til i denne artikel, kan også finde sted mellem dertil bemyndigede personer og foretagender, der er etableret i Fællesskabet eller Kasakhstan.

Artikel 4 NUKLEAR SIKKERHED

Samarbejdet på området nuklear sikkerhed gennemføres i henhold til aftalen om samarbejde mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan inden for nuklear sikkerhed, som trådte i kraft den 1. juni 2003.

Artikel 5 KONTROLLERET NUKLEAR FUSION

Samarbejdet på området kontrolleret nuklear fusion gennemføres i henhold til aftalen om samarbejde mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Kasakhstan inden for kontrolleret nuklear fusion, som trådte i kraft den 13. april 2004.

Artikel 6 FORSKNING OG UDVIKLING INDEN FOR ANDRE OMRÅDER AF BRUG AF KERNEENERGI TIL FREDELIGE FORMÅL

1. Samarbejde vedrører nuklear forsknings- og udviklingsvirksomhed af gensidig interesse for parterne på andre områder end de i artikel 4 og 5 omhandlede, som parterne måtte aftale indbyrdes, forudsat at den falder inden for deres respektive programmer.
2. Samarbejdet kan bl.a. omfatte følgende områder:
  - a) anvendelse af kerneenergi inden for medicin og industri, herunder elproduktion
  - b) nuklear energis miljøvirkninger
  - c) alle andre områder af nuklear forskning og udvikling, som parterne måtte aftale, forudsat at de falder inden for deres respektive programmer.
3. Samarbejdet skal bl.a. konkretiseres ved:

- a) udveksling af teknisk viden ved hjælp af rapporter, besøg, seminarer, tekniske møder m.v.
  - b) udveksling af personale mellem deltagende laboratorier og/eller organer, også i uddannelsesøjemed
  - c) udveksling af prøver, materialer, instrumenter og apparatur til forsøgsbrug
  - d) ligelig medvirken i fælles undersøgelser og aktiviteter.
- 4.
- a) Omfang og betingelser for samarbejde om konkrete projekter fastsættes i det nødvendige omfang i gennemførelsesaftaler, som parterne indgår via deres kompetente instanser, der handler i overensstemmelse med gældende lovgivning i Fællesskabet og i Kasakhstan.
  - b) Sådanne gennemførelsesaftaler kan bl.a. indeholde finansielle bestemmelser, fastsættelse af det ledelsesmæssige ansvar og detailbestemmelser om informationsformidling og intellektuel ejendomsret.
5. Omkostningerne ved samarbejdet afholdes af den part, hos hvem de opstår, medmindre andet udtrykkelig er aftalt.

Artikel 7

HANDEL MED NUKLEARE MATERIALER OG LEVERING AF RELEVANTE TJENESTEYDELSER

1. Nukleare materialer, der overføres mellem parterne direkte eller gennem et tredjeland, falder ind under denne aftale, så snart de befinder sig på Fællesskabets eller Kasakhstans område, forudsat at den leverende part inden eller ved afsendelsen skriftligt har underrettet modtagerparten ifølge procedurene i et administrativ ordning, som indgås mellem parternes kompetente myndigheder.
2. Bestemmelserne i denne aftale gælder for nukleare materialer, som omhandlet i denne artikels stk. 1, indtil
  - a) det ifølge bestemmelserne om afslutning af sikkerhedskontrol i den relevante aftale, der henvises til i stk. 6, litra b, er fastslået, at de ikke længere er brugbare til nukleare aktiviteter ud fra et sikkerhedskontrolsynspunkt, eller at de pågældende materialer i praksis ikke lader sig genvinde
  - b) de er blevet overført uden for Fællesskabets eller Kasakhstans område i overensstemmelse med denne artikels stk. 6, litra e), eller
  - c) parterne skriftligt er enige om, at de ikke længere skal være omfattet af aftalen.
3. Nukleare overførsler, der finder sted i medfør af samarbejdsaktiviteterne, skal opfylde de relevante internationale forpligtelser, som Fællesskabet, dets medlemsstater og Kasakhstan har indgået vedrørende brug af kerneenergi til fredelige formål, jf. denne artikels stk. 6.

4. Handel med nukleare materialer og levering af relevante tjenesteydelser mellem parterne skal gennemføres til markedsrelaterede priser.
5. Parterne søger at undgå konfliktsituationer, der kræver anvendelse af handelsmæssig sikkerhedskontrol i samhandelen med nukleare materialer. Skulle der alligevel opstå vanskeligheder i sådan samhandel, som udgør en alvorlig økonomisk trussel mod den nukleare industri, herunder uranbrydning, i Fællesskabet eller i Kasakhstan, kan hver part anmode om konsultationer, der afholdes hurtigst muligt i et ad hoc-udvalg. Proceduren i forbindelse med indkaldelse, forhandlingsperiode og deltagniveau, for så vidt angår konsultationerne, fastlægges af parterne.

Hvis konsultationerne ikke fører til en gensidigt acceptabel løsning på disse problemer, kan den part, der har anmodet om dem, træffe passende handelsmæssig sikkerhedskontrol for at løse dem eller afbøde virkningerne af dem i overensstemmelse med lovgivningen i Fællesskabet og Kasakhstan og med de relevante folkeretlige bestemmelser.

Gennemførelsen af stk. 5 i denne artikel indskrænker hverken anvendelsen af Euratom-traktaten eller den deraf afledte ret.

6. Overførsler af nukleare materialer skal foregå på følgende betingelser:
  - a) Nukleare materialer skal anvendes til fredelige formål og ikke til nukleare sprængladninger, ej heller til forskning i eller udvikling af sådanne ladninger.
  - b) Nukleare materialer skal underkastes:
    - 1) i Fællesskabet, Euratoms sikkerhedskontrol i henhold til Euratom-traktaten og IAEA's sikkerhedskontrol i henhold til seneste udgave af nedenstående aftaler om sikkerhedskontrol eller deres eventuelle afløsere, forudsat at ikke-spredningstraktatens dækningskrav er opfyldt:
      - aftalen mellem Fællesskabets kernevåbenfri stater, Euratom og IAEA, som trådte i kraft den 21. februar 1977 (offentliggjort som INFCIRC/193)
      - aftalen mellem Frankrig, Euratom og IAEA, som trådte i kraft den 12. september 1981 (offentliggjort som INFCIRC/290)
      - aftalen mellem Det Forenede Kongerige, Euratom og IAEA, som trådte i kraft den 14. august 1978 (offentliggjort som INFCIRC/263)senere suppleret med tillægsprotokoller, der trådte i kraft den 30. april 2004 på grundlag af et dokument, der er offentliggjort som INFCIRC/540 (Model Protocol Additional to the Agreement(s) between State(s) and IAEA for the Application of Safeguards (eksempel på tillægsprotokol til aftale(rne) mellem stater(ne) og IAEA om anvendelse af sikkerhedskontrol))
    - 2) i Kasakhstan, de aftaler om sikkerhedskontrol, der trådte i kraft den 11. august 1995 (offentliggjort som INFCIRC/504), suppleret med en

tillægsprotokol til aftalen mellem Kasakhstan og IAEA om anvendelse af sikkerhedskontrol i overensstemmelse med ikke-spredningstraktaten, der blev indgået den 6. februar 2004 på grundlag af et dokument offentliggjort som INFCIRC/540 (Model Protocol Additional to the Agreement(s) between State(s) and the IAEA for the Application of Safeguards (eksempel på tillægsprotokol til aftale(rne) mellem stater(ne) og IAEA om anvendelse af sikkerhedskontrol)), hvis den er i kraft.

- c) Hvis anvendelsen af en af aftalerne med IAEA i stk. 6, litra b, suspenderes eller afbrydes af en grund, der vedrører Fællesskabet eller Kasakhstan, skal den pågældende part indgå en aftale med IAEA, som giver samme effektivitet og dækning som sikkerhedskontrolaftalerne i stk. 6, litra b, nr. 1, eller stk. 6, litra b, nr. 2, eller, hvis dette ikke er muligt,

skal Fællesskabet på sin side anvende sikkerhedskontrol, der bygger på Euratoms sikkerhedskontrolsystem, og som giver samme effektivitet og dækning som sikkerhedskontrolaftalerne i stk. 6, litra b, nr. 1, eller stk. 6, litra b, nr. 2, hvis dette ikke er muligt

skal parterne træffe foranstaltninger til anvendelse af sikkerhedskontrol, som giver samme effektivitet og dækning som sikkerhedskontrolaftalerne i stk. 6, litra b, nr. 1, eller stk. 6, litra b, nr. 2.

- d) Der skal anvendes fysiske beskyttelsesforanstaltninger på et niveau, som mindst opfylder kriterierne i bilag C til IAEA-dokument INFCIRC/254/rev. 6/del 1 (retningslinjer for nukleare overførsler) i den seneste udgave. Foruden dette dokument vil Fællesskabets medlemsstater, Europa-Kommissionen og Kasakhstan, når de anvender fysiske beskyttelsesforanstaltninger, i givet fald henvise til henstillingerne i IAEA-dokument INFCIRC/225/rev. 4 (Physical Protection of Nuclear Material and Nuclear Facilities (fysisk beskyttelse af nukleart materiale og nukleare anlæg)) i den seneste udgave. International transport skal være omfattet af bestemmelserne i den internationale konvention om fysisk beskyttelse af nukleart materiale (IAEA-dokument INFCIRC/274/rev. 1) i den seneste udgave som tiltrådt af parterne og Fællesskabets medlemsstater og af IAEA's regulativer for sikker transport af nukleare materialer (IAEA Safety Standards Series TS-R-1/ST-1, Revised) i den seneste udgave og gennemført i fællesskabslovgivningen og Kasakhstans lovgivning.
- e) Genoverførsler uden for Fællesskabets eller Kasakhstans jurisdiktion af genstande, der er omfattet af denne artikel, må kun finde sted ifølge retningslinjerne for nukleare overførsler, således som de er opstillet i IAEA-dokument INFCIRC/254/rev. 6/del 1 i den seneste udgave.

7. Der må ikke anvendes administrative bestemmelser vedrørende handel, industrielle aktiviteter eller overførsler af nukleart materiale på Fællesskabets eller Kasakhstans territorier til at begrænse handelen eller lægge hindringer i vejen for parternes handelsmæssige interesser i forbindelse med fredelig brug af kerneenergi både på internationalt og nationalt plan.

Bestemmelserne i denne aftale må ikke benyttes til at hindre den frie bevægelighed for nukleart materiale på Fællesskabets område.

Gennemførelsen af stk. 7 i denne artikel indskrænker hverken anvendelsen af Euratom-traktaten eller den deraf afledte ret.

8. Uanset om denne aftale suspenderes eller opsiges, og uanset grunden hertil, gælder bestemmelserne i stk. 6 i denne artikel, så længe nukleart materiale befinder sig inden for en af parternes kompetenceområde, eller indtil der sker en konstatering efter bestemmelserne i stk. 2 i denne artikel.

Artikel 8

ANDRE OMRÅDER, DER ER RELEVANTE FOR DENNE AFTALES EMNE

1. Parterne kan inden for hvert deres kompetenceområde træffe aftale om samarbejde om andre aktiviteter inden for kerneenergi.
2. For Fællesskabets vedkommende skal aktiviteterne være omfattet af relevante handlingsprogrammer og opfylde betingelserne deri, f.eks. henhøre under områder som nuklear sikkerhed, sikker transport af nukleart materiale, sikkerhedskontrol eller industrielt samarbejde om forbedring af bestemte aspekter af sikkerheden ved nukleare anlæg.
3. Bestemmelserne i artikel 6, stk. 4, gælder tilsvarende for dette samarbejde.

Artikel 9 LOVVALG

Samarbejde i henhold til denne aftale finder sted i overensstemmelse med gældende love og forskrifter i Fællesskabet og Kasakhstan og internationale aftaler, som parterne er tiltrådt.

Artikel 10 INTELLEKTUEL EJENDOMSRET

Udnyttelse og formidling af information og intellektuelle ejendomsrettigheder, patenter og ophavsrettigheder i forbindelse med samarbejdsaktiviteterne under denne aftale skal finde sted i overensstemmelse med bilagene til aftalerne om samarbejde inden for nuklear sikkerhed og kontrolleret nuklear fusion, jf. denne aftales artikel 4 og 5.

Artikel 11 KONSULTATION OG VOLDGIFT

1. Parterne afholder regelmæssigt konsultationer inden for rammerne af PSA for at overvåge samarbejdet under denne aftale, medmindre parterne indfører specifikke konsultationsmekanismer.
2. Enhver tvist, der opstår ved anvendelsen eller fortolkningen af denne aftale, bilægges som omhandlet i artikel 88 i PSA.

Artikel 12
Bilaterale aftaler om nukleært samarbejde

1. Bestemmelserne i denne aftale træder i stedet for bestemmelserne i eksisterende bilaterale aftaler mellem enkelte af Fællesskabets medlemsstater og Kasakhstan om rettigheder og forpligtelser i denne aftale.
2. I det omfang bestemmelser i nævnte bilaterale aftaler mellem enkelte af Fællesskabets medlemsstater og Kasakhstan giver Kasakhstan og de respektive medlemsstater rettigheder og forpligtelser, som går ud over dem, der er indeholdt i denne aftale, er disse rettigheder og forpligtelser stadig virksomme i henhold til de nævnte bilaterale aftaler.

Artikel 13
IKRAFTTRÆDEN OG VARIGHED

1. Denne aftale træder i kraft på den dato, hvor parterne ved udveksling af diplomatiske noter udtrykkelig sætter den i kraft, og den gælder i 10 år.
2. Derefter fornyes denne aftale automatisk for femårsperioder, medmindre den ene af parterne skriftligt kræver aftalen ophævet. Aftalen udløber seks måneder efter datoen for modtagelsen af meddelelsen fra den pågældende part.
3. Hvis en af parterne eller en af Fællesskabets medlemsstater overtræder nogen af aftalens materielle bestemmelser, kan den anden part ved en skriftlig meddelelse helt eller delvis suspendere eller opsigte denne aftale. Ingen af parterne tager noget skridt i den henseende, inden de har hørt hinanden med henblik på at nå til enighed om, hvordan forholdene skal afhjælpes, og inden for hvilken tidsfrist. Der skrives først ind, hvis de aftalte foranstaltninger ikke er truffet inden for den aftalte tidsfrist, eller hvis der ikke er opnået enighed inden for en tidsperiode, der fastsættes af parterne.

Artikel 14

Efter fælles overenskomst mellem parterne kan ændringer i form af referater indgå i aftalen og udgøre en integrerende del deraf.

Denne aftale udfærdiges i to eksemplarer på dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk, ungarsk og kasakhisk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

Udfærdiget i ....., den .....

**For DET EUROPÆISKE
ATOMENERGIFÆLLESSKAB**

For KASAKHSTANS regering